

HÖGSTA DOMSTOLENS BESLUT

meddelat i Stockholm den 24 maj 2016

Mål nr

Ö 3937-15

KLAGANDE

Nisses Bygg i Bygdeå AB, 556438-0060

Kustlandsvägen 9

915 98 Bygdeå

Ombud: Advokat JN

SAKEN

Ansökan i hovrätt om resning m.m.

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Svea hovrätts, Mark- och miljööverdomstolen, beslut den 6 juli 2015 i mål

M 5690-15

HÖGSTA DOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta domstolen undanröjer Mark- och miljööverdomstolens beslut och visar ärendet åter till Mark- och miljööverdomstolen för fortsatt behandling.

Högsta domstolens beslut den 28 september 2015 ska bestå. Det innebär att, till dess något annat föreskrivs, Länsstyrelsen i Västerbottens läns beslut den 3 november 2014 (dnr 575-7603-2014) inte får läggas till grund för verkställighet.

YRKANDEN I HÖGSTA DOMSTOLEN

Nisses Bygg i Bygdeå AB har yrkat att Högsta domstolen ska undanröja Mark- och miljööverdomstolens avvisningsbeslut och, i första hand, bevilja resning eller, i andra hand, visa ärendet åter till Mark- och miljööverdomstolen för fortsatt behandling.

Länsstyrelsen i Västerbottens län har avstått från att yttra sig.

Högsta domstolen har den 28 september 2015 förordnat att länsstyrelsens beslut den 3 november 2014 tills vidare inte får läggas till grund för verkställighet.

SKÄL

Bakgrund och frågan i Högsta domstolen

1. Länsstyrelsen förelade bolaget att som fastighetsägare utföra saneringsåtgärder på industrifastigheten X 9:1 i Robertsfors kommun, där det tidigare hade bedrivits verksamhet med impregnering av trä. Till stöd för beslutet

åberopades 2 kap. 8 §, 10 kap. 3 och 4 §§ samt 26 kap. 9 § miljöbalken och 28 § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd. Beslutet överklagades inte och fick laga kraft.

2. Bolaget ansökte om resning i Mark- och miljööverdomstolen cirka sju månader efter det att länsstyrelsens beslut hade fått laga kraft och gjorde gällande att den rättstillämpning som låg till grund för beslutet uppenbart stred mot lag. Ansökan avvisades med hänvisning till att den hade kommit in för sent. Enligt domstolen skulle resningsansökan ha gjorts inom sex månader från det att länsstyrelsens beslut fick laga kraft.

3. Huvudfrågan i Högsta domstolen är om det finns grund för att avvisa bolagets ansökan om resning eller om den ska prövas i sak.

Tillämpliga lagbestämmelser

4. Bolagets ansökan om resning ska bedömas enligt lagen (1996:242) om domstolsärenden (se 19 kap. 1 § tredje stycket och 21 kap. 1 § andra stycket miljöbalken samt 5 kap. 1 § lagen [2010:921] om mark- och miljödomstolar).

5. De särskilda rättsmedlen regleras i 42 § ärendelagen. Enligt den paragrafen tillämpas bl.a. 58 kap. 1 och 4 §§ samt 10 a § första stycket rättegångsbalken. Det betyder att en ansökan om resning ska prövas enligt de grunder som gäller för tvistemål. Det innebär dessutom att ärendelagen hänvisar till de tidsfrister som ställs upp i 4 § andra stycket. Enligt tredje meningen i det stycket ska resning sökas inom sex månader från det att avgörandet fick laga kraft, om ansökan grundas på ett påstående om att den rättstillämpning som ligger till grund för avgörandet uppenbart strider mot lag. I 42 § ärendelagen sägs det emellertid att resning får äga rum även i andra fall än som föreskrivs i 58 kap. rättegångsbalken, nämligen om det finns synnerliga skäl.

Synnerliga skäl för resning enligt ärendelagen

6. Enligt motiven till ärendelagen finns det utanför området för tvistemål och brottmål extraordinära situationer som inte låter sig helt passas in under rättegångsbalkens detaljerade regler. Det anges att domstolarna även i de fallen bör kunna undvika resultat vilka för lekmannen framstår som logiskt omöjliga eller som på något annat sätt är stötande. Avsikten vid bestämmelsens tillkomst var att regeln om synnerliga skäl för resning skulle tillämpas i enlighet med de mer allmänt hållna principer som gällde inom förvaltningsrätten (jfr dock numera RÅ 2010 ref. 61, även SOU 2008:31 s. 81 f.). Det framgår vidare att lagregeln i första hand är tänkt för situationer där rättelse kan ske utan att det drabbar någon enskild. Regeln kan emellertid också aktualiseras då en resning skulle vara till nackdel för en enskild motpart, men den partens intressen ska då vägas in och ges stor tyngd vid bedömningen av om det finns synnerliga skäl för att bifalla resningsansökan. (Se prop. 1995/96:115 s. 124 f. och 176 f.)

7. En situation som särskilt nämns i motiven är att den enskilde söker resning då det enligt rättegångsbalkens regler är för sent. När det finns synnerliga skäl, bör resning kunna beviljas i fråga om ett beslut som grundas på en uppenbart oriktig rättstillämpning, även när felet uppmärksammas mer än sex månader efter laga kraft (a. prop. s. 125 och 177).

8. Ärendelagens regel om resning vid synnerliga skäl får därmed betydelse på olika sätt. Den öppnar, när skälen är mycket starka, för resning i situationer som inte kan hänföras till någon av resningsgrunderna i 58 kap. 1 § rättegångsbalken. Men den ska kunna tillämpas också när en sådan grund i och för sig kan vara tillämplig men tidsfristerna i 58 kap. 4 § andra stycket har överskridits. I den sist nämnda situationen kan det visserligen te sig märkligt att

ärendelagen hänvisar till tidsfristerna om det ändå är möjligt att bryta igenom dem. Saken får dock så förstås att kraven för ett bifall vid en prövning i sak måste ställas högre, när tidsfristerna enligt rättegångsbalken har löpt ut.

I vilka fall ska resningsdomstolen pröva om det finns synnerliga skäl för resning?

9. En följdfråga blir då om resningsdomstolen alltid ska pröva en ansökan mot regeln om synnerliga skäl, när rättegångsbalken inte ger stöd för resning, eller om sökanden måste åberopa regeln.

10. Enligt 58 kap. 5 § rättegångsbalken – som är tillämplig också i ärenden – ska sökanden uppge bl.a. de förhållanden som ansökan grundas på (första stycket 2). I detta har ansetts ligga att sökanden ska förklara vilken resningsgrund som han eller hon åberopar (jfr Peter Fitger m.fl., Rättegångsbalken, suppl. 79, okt. 2015, s. 58:46). Detta innebär emellertid inte att domstolen skulle vara förhindrad att hänföra de omständigheter som sökanden har åberopat till en annan punkt i resningsbestämmelsen. Domstolen har att rättsligt kvalificera de omständigheter som ligger till grund för ansökan (jfr NJA 2007 s. 82).

11. Vid en tillämpning av resningsbestämmelserna i 42 § ärendelagen har domstolen alltså att bedöma om de åberopade omständigheterna kan utgöra synnerliga skäl, oavsett om sökanden uttryckligen har hävdat detta. Mot bakgrund av den allmänna utformning som regeln om synnerliga skäl har fått, kan en prövning enligt den regeln aktualiseras i många situationer där en tillämpning av rättegångsbalkens bestämmelser inte leder till ett bifall. Därmed kommer utrymmet att bli mycket begränsat för resningsdomstolen att stanna vid en avvisning på grund av att tidsfristerna i 58 kap. 4 § rättegångsbalken

har överskridits, eftersom frågan om det finns synnerliga skäl för resning behöver bedömas i sak.

12. En tillämpning av regeln om synnerliga skäl kan vara mer eller mindre närliggande för resningsdomstolen alltefter omständigheterna i det enskilda fallet. Av rättssäkerhetsskäl och av hänsyn till den enskilde bör det dock i normalfallet ligga på resningsdomstolen att i sina skäl redovisa att en prövning enligt regeln om synnerliga skäl har skett. Om domstolen anser att en prövning enligt den regeln inte föranleder några närmare överväganden, bör dock skälen för beslutet kunna hållas mycket korta.

Bedömningen i detta fall

13. I detta fall har bolaget – utan att i Mark- och miljööverdomstolen åberopa regeln om synnerliga skäl – påstått att en uppenbart lagstridig rättstillämpning ligger till grund för länsstyrelsens föreläggande. Som har framgått i det föregående (se p. 7) kan synnerliga skäl för resning föreligga i särskilt allvarliga fall, även om felet uppmärksammas mer än sex månader efter laga kraft.

14. Det ska därför prövas om det finns synnerliga skäl för resning, trots att bolaget inte uttryckligen åberopade detta i Mark- och miljööverdomstolen. Det framgår inte av domstolens skäl att en sådan prövning har gjorts. Avvisnings-

beslutet bör undanröjas och ärendet visas åter till Mark- och miljööverdomstolen för fortsatt behandling.

I avgörandet har deltagit: justitieråden Ella Nyström, Gudmund Toijer (referent), Svante O. Johansson, Anders Eka och Sten Andersson
Föredragande justitiesekreterare: Li Brismo